

Hur mår världens barn?

Alla länder som har ratificerat Barnkonventionen har lovat att respektera barnets rättigheter. Ändå är kränkningar av dem vanliga i alla världens länder.

ÖVERLEVA OCH UTVECKLAS

Du har rätt att överleva och utvecklas. Du har också rätt att må bra och att få hjälp om du är sjuk. Brist på mat, rent vatten och god hygien drabbar många barns hälsa. En hel miljon barn dör redan under sin första dag i livet på grund av dåliga förhållanden när mamman ska föda.

1 av 7 av världens barn under fem år är undernärda. Det påverkar deras utveckling resten av livet. Många barn, 15 000 per dag, dör innan de fyllt fem. I fattiga länder dör mer än hälften av de

små barnen av sjukdomar som går att förebygga som lunginflammation, diarré, stelkramp och aids. Bara 5 av 10 malariasjuka barn får vård, och bara 5 av 10 barn i de fattigaste malarialänderna sover under myggnät. Men mycket har blivit bättre: Sedan 1990 har barnadödligheten i världen mer än halverats!

NAMN OCH NATIONALITET

När du föds har du rätt att få ett namn och bli registrerad som medborgare i ditt hemland.

Varje år föds omkring 140 miljoner barn i världen. Av dem blir 1 av 3 barn aldrig registrerade. Det finns inget skriftligt bevis på att de finns. Det kan göra det svårt att till exempel få gå i skolan eller till doktorn!

FUNKTIONSVARIATION

Du som har en funktionsvariation har samma rättigheter som alla andra. Du som har en syn- eller hörselnedsättning, adhd, autism, Downs syndrom eller har någon annan funktionsvariation har rätt till stöd så att du kan delta aktivt i samhället. Barn med funktionsvariationer tillhör de mest utsatta i samhället. I många länder får de inte gå i skolan. Många behandlas som mindre värda och blir undangömda.

Cirka 200 miljoner barn i världen har funktionsvariationer.

BARNARBETE

Du har rätt till skydd mot att utnyttjas ekonomiskt, och mot arbete som skadar din hälsa eller hindrar dig att gå i skolan. Barn under tolv år får inte arbeta alls.

I världens fattigaste länder tvingas omkring 1 av 4 barn att arbeta. För de flesta av dem är arbetet skadligt för deras säkerhet, hälsa, utveckling och skolgång. 5,5 miljoner barn tvingas till den allra värsta formen av barnarbete som att vara skuldslavar, tvingas bli soldater eller utsättas för barnsexhandel. Årligen utsätts minst 1,2 miljoner barn för människohandel, en del inom sitt eget land medan en del förs till andra länder.

UTBILDNING

Du har rätt att gå i skolan. Grundskolan ska vara gratis för alla.

Omkring 9 av 10 barn i världen går i skolan, men fortfarande får 263 miljoner barn inte den utbildning de har rätt till. 63 miljoner av dem är 6–11 år. Fler barn än någonsin tidigare börjar skolan idag, men många tvingas sluta innan de är klara med sin utbildning. Av dem som inte går i skolan är fler än hälften flickor.

DIGITALISERING

Tillgång till teknik och internet ökar och är en viktig del i att kunna göra sin röst hörd och få information. Men tillgången till internet och t.ex. mobiler är inte jämlik.

3 av 10 barn har ingen tillgång till internet. Allra sämst tillgång har barn i Afrika, där saknar 6 av 10 barn tillgång till internet.

STRAFF

Barn får bara fängslas som sista utväg och under kortast möjliga tid. Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym behandling. Barn som begår brott ska få vård och hjälp. Barn får inte straffas med livstids fängelse eller dödsstraff.

Minst 1 miljon barn hålls fängslade i världen. Fängslade barn behandlas ofta illa.

I KRIG OCH PÅ FLYKT

Du har rätt till skydd och vård i krig eller om du flyr. Barn i krig och på flykt har samma rättigheter som andra barn.

Ungefär 28 miljoner barn i världen befinner sig just nu på flykt, många fler än för bara några år sedan. De allra flesta som tvingat fly från sitt land bosätter sig i ett grannland. Under de senaste 10 åren har minst 2 miljoner barn dött i krig. 6 miljoner har fått allvarliga fysiska skador medan 10 miljoner barn har skadats psykiskt. 1 miljon har förlorat eller skilts från sina föräldrar. Omkring 300 000 barn utnyttjas i krig som soldater, bärare

eller minröjare. Över 1 500 barn dödas eller skadas varje år av minor. 2018 tvingades över 17 miljoner människor på flykt på grund av klimat- och väderrelaterade katastrofer.

MINORITETER OCH URFOLK

Barn som tillhör minoritetsgrupper eller urfolk i sitt land har rätt till sitt språk, sin kultur och tro. Exempel på urfolk, de som var först av alla i sitt land, är aboriginer i Australien och inuiter på till exempel Grönland. Sverige har fem erkända minoriteter: samer (också ett urfolk) romer, judar, tornedalingar och Sverigefinnar.

Barn från urfolk och minoriteter drabbas ofta av orättvisor. En del får kanske inte tala sitt eget språk. Andra får inte utöva sin tro, eller älska vem de vill. Många diskrimineras, de får inte likadana möjligheter som andra barn, när det gäller exempelvis skola och sjukvård.

MILJÖ

Klimatförändringar orsaker mer torka, fler översvämningar, värmeböljor och andra svåra väderförhållanden. Barn dör och skadas, men naturkatastrofer kan också öka brist på mat och rent vatten och öka spridningen av diarré och malaria som drabbar barn hårt.

Mer än en halv miljard barn bor i områden som ofta drabbas av översvämningar. 160 miljoner bor i områden som riskerar svår torka. FN:s flyktingorgan UNHCR beräknar att 250 miljoner

människor, många av dem barn, kommer tvingas lämna sina hem år 2050 på grund av klimatförändringar.

VÅLD

Du har rätt att skyddas mot alla former av våld, vanvård, misshandel och övergrepp.

1 av 3 barn säger att de har utsatts för mobbning och/eller kränkande behandling. 3 av 4 barn i världen i åldrarna 2–14 år utsätts för någon form av våld i hemmet. Många länder tillåter äga i skolan. Bara 56 av världens länder har förbjudit alla former av fysisk bestraffning av barn.

ETT BRA LIV

Du har rätt till ett hem, mat, kläder, utbildning, hälsovård och trygghet.

Över 1,3 miljarder människor eller 1 av 7, lever i extrem fattigdom. Nära hälften av dem är barn. Omkring 100 miljoner barn lever på gatan. Många har gatan som sitt enda hem, andra arbetar och tillbringar sina dagar på gatan men har familjer att återvända till på nätterna.

DIN RÖST SKA HÖRAS!

Du har rätt att säga vad du tycker i alla frågor som berör dig. Vuxna ska lyssna på barnets åsikt innan de bestämmer sig, och beslutet ska alltid vara till barnets bästa. Är det så i Sverige och världen idag? Det vet du och resten av världens barn bäst!

